

Den lilla Guld-skön

Det var en gång en konung och en drottning, som hade en enda dotter. Hon var dem kär framför allt annat, och ingen undre på det; ty hon var vän och huld, så det aldrig kunde ges huldare barn. Men när det lidit några år, vardt drottningen sjuk och blef död, och konungen fäste sig en ny gemål, som också hade en dotter. Var nu den förra drottningen mild och god, så var den andra ett riktigt troll, både stygg och elak på allt vis, och hennes dotter gaf icke sin mor efter. Konungen hade så inte mycken glädje af sitt giftermål, och ännu värre gick det den lilla prinsessan; hon hörde aldrig annat än ledsamhet, bittida och sent, och kan väl hända att hon någongång fick sanna det gamla rönet, att 'den som får styf-moder, han får äfven styf-far'.

Det gick så en tid, och omsider vardt konungen också död. Nu hade den lilla hvarken huld eller skyld i hela verlden, och man kan tro att drottningen och hennes dotter inte blefvo bättre mot henne för det. Men för hvar dag som led växte hon fagrare och fagrare, och när det drog framåt femton år, var hon den vänaste mö som någonsin kunde finnas. Häröfver buro drottningen och hennes dotter än större harm, och vaktade noga att ingen skulle få veta om prinsessans skönhet. Till den ändan höllo de henne i allting mera som en torpare-unge än som ett konunga-barn; alla tunga sysslor skulle hon göra; aldrig fick hon gå fram i stugan eller sitta på bänken med annat folk, utan hennes plats var nederst i spisel-grufvan framför ugns-munnen. Der satt hon höljd uti trasor, och gräfd i askan, medan hon tänkte på fordna dagar när hennes mor lefde. Detta var hennes käraste lek, och deraf kallades hon på spe för »Ask-ungen».

Allt som det nu lider framåt, hände sig en dag att der breddes ett stort rykte öfver hela landet, ty der kom bud att en främmande prins ville fara dit och fria, och var äfven sagdt att han skulle komma till kyrkan om söndagen. Härmed fingo

alla mycket bestyr; den ena tänkte uppå sig sjelf, den andra uppå sina döttrar, och i hela riket fanns icke så arm en tärna, att det ju lekte i hennes hug om hon kunde få prinsen. Likväl hade de ingenstädes så mycket att sköta som i kungsgården. Der lagades och der vändes hela veckan igenom; för aldrig hade drottningen så mycket som en tanke, att inte hennes dotter skulle bli den rätta. När nu ändteligen söndagen kom, lät hon tvätta sin dotter och skura henne, tills skinnet så när följde med; sedan lät hon krusa och kamma hennes hår, och pynta henne på allt vis både fram och bak, så allringen sett maken till utstyrsel. Derefter befallte hon fram sin förgyllande karm, och lagade sig att sjelf fara med till kyrkan. Sammaledes ock de andra; ty om inte alla kunde få den främmande prinsen, ville dock alla se honom. Men den som icke följa med, det var Ask-ungen. Hon skulle bli hemma och städa, och laga mat, och hacka granris, och strö gården, och mycket annat, såsom det alltid var hennes söndags-göra; stackars liten!

Som nu allt var i ordning, karmen förspänd, och drottningen redo att gifva sig på väg, tänkte drottning-dottern, att hon väl ändock kunde visa sig för styf-systemen i all sin glans och herrlighet. Hon vandrade så med stora steg och många stolta åthäfvor ända bort till spisel-grufvan; der stannade hon, vred sig och vände sig som hon bäst kunde, och sade: »nå, Ask-unge, hvad tyckes dig väl? Är jag inte grannt klädd? Ser du så grann jag är? Det är annat, det, än dina trasor.» Ja, den lilla svarade att så var, och sporde med stor ödmjukhet, om icke äfven hon skulle någongång få komma i Guds hus med andra människor. Straxt visade drottning-dottern sitt rätta sinnelag, och utbrast i vredesmode: »har man hört? Ask-ungen vill också till kyrkan! Kan tro du tänker få den unge prinsen! Nej, sitt der du sitter; det kan bättre höfvas en sådan tiggare-unge som du är.» Dermed gick hon sina färde, och den lilla grät bitterligen öfver hennes hårda ord. Men den onda styf-modern unnade henne icke en gång att få gråta i fred, – ty hon var, hon som andra elaka, alltid värst på Guds heliga

söndag, – utan tog en skäppa ärter, slog ut dem midt på gården, och sade: »jag skall minsann lära dig gråta! Plocka nu upp hvar endaste ärt, och rensa dem, och koka till middag; och Gud tröste dig, om det inte är färdigt när jag kommer hem!» Så bestäldt, foro drottningen och hennes dotter i full skrud till kyrkan, för att möta prinsen; men Askungen fick sitta hemma på gården och plocka ärter. Det blef hennes göra, det.

När det nu led fram på dagen, att kyrko-folket hade farit, skulle den lilla börja sina söndags-sysslor. Hon fattade så först ett ämbar, för att springa till källan efter vatten. Vid hon nu lopp igenom gärdet, kunde hon icke låta bli att tänka på fordna dagar, huru annorlunda det då var, och på sin elaka styf-moder, och på kyrkan, dit hon aldrig fick komma, och på den unge prinsen; och allt som hennes tankar lekte blef hon så innerligen bedröfvad, så hon satte sig på marken, stödde hand emot kind och grät. När hon så lutade för att hemta vatten, hände sig att en klar tår tillrade och föll ned i källan. Rätt i detsamma kom der fram en stor, stor gädda, och frågade hvarför hon grät så. »Jo,» sade Ask-ungen, »jag må väl gråta och inte vara glad. Min styf-moder och min styf-syster ha farit till kyrkan för att se den främmande prinsen; men jag skall sitta på gården och plocka ärter, och ändock får jag inte annat än bannor när de komma hem.» 'Åh,' sade gäddan, 'stackars liten! Det var en elak styf-mor du har. Men om du vill göra som jag säger dig, skall du få komma till kyrkan, du som de andra, och jag skall uträtta dina sysslor för i dag.' Ja, Ask-ungen lofvade hon skulle visst lyda i allting. Gäddan fortfor: 'när du nu går stigen fram emellan björkarne, kommer du till en ihålig ek, som står öfverst på berget. I eken finner du en klädning; den skall du taga på dig. Sedan skall du sadla gångaren som står bredvid, och rida till kyrkan, och sätta dig i bänken emellan din styf-moder och din styf-syster. Men du får icke tala dem till, ty då känna de igen dig; inte heller får du stadna qvar tills tidegården är lyktad, utan skynda dig ut och rid tillbaka till eken, och kläd dig i dina gamla kläder, så inte din styf-moder märker

något när hon kommer hem igen.'

Ask-ungen blef vid allt detta så innerligen glad, ty det var mången god dag liden se'n hon sist fick höra så vänliga ord. Hon aftorkade derföre sina tårar, tackade gäddan på det allra bästa, och lopp stigen fram emellan björkarne tills hon kom öfverst på berget. Vid hon nu tittade in i eken, såsom gäddan sagt henne, fick hon se hvar der hängde en skrud af klaraste silfver; jemte skruden hang en silfverne-sadel med silfverbetsel, och der utanföre stod en snö-hvit gångare, och frustade och gnäggade, och slog med hofvarne, så det rungade i hela berget. Nu kan man väl tänka huru den lilla blef till mods. Hon tröstade knappt se uppå silfver-skruden, så öfvermåttan präktig som den var, utan tänkte i början att allt ihop inte var annat än en dröm. Likväl gjorde hon som[410] gäddan lärt henne, gick in i eken, afklädde sina gamla trasor, tog på sig den granna silfver-drägten, kammade sitt gula hår, och var så innan kort förvandlad, ifrån en trasig Ask-unge, till den fagraste stolts jungfru som någonsin red till hofva. När så det var gjordt, sadlade hon sin gångare och for till kyrkan, och syntes det när hon kom, alldeles som när en hvit sky drager fram på himlen. Som hon nu vandrade gången fram, och satte sig i bänken emellan sin styf-mor och styf-syster, flög der ett sådant sken öfver hela kyrkan, att allt folket vände sig om och tittade bara efter den främmande silfver-jungfrun; men den unge prinsen vardt så betagen, att han aldrig kunde vända sina ögon ifrån henne. Der var så rätt ingen som lyddes på presten, om inte den elaka styf-modern och hennes dotter; kan tro de skulle på något vis trösta sig att ingen ville se på dem. Men rätt som det var, förrän någon visste ordet om, steg Ask-ungen plötsligt upp ur sin bänk, och skyndade ut ur kyrkan, långt förrän messan var läsen till lykta. Nu skall man tro der blef en uppståndelse! Den främmande konunga-sonen lopp straxt efter, ty han ville öfvermåttan gerna veta hvem hon var; sammaledes ock det andra folket, alla strömmade till kyrko-dörren, och ingen lyddes mera hvarken till text eller lektie. Men den lilla lät inte

uppehålla sig, utan steg genast uppå sin häst, och sade:»ljusst för mig!mörkt efter mig!»

och försvann så i blinken ur deras åsyn. Me'ns nu alla stå der och gapa, och undra hvart hon bara tog vägen, skyndade hon till eken, afklädde sig den granna silfver-skruden, tog på sig sina gamla trasor, och sprang till kungs-gården, så att när drottningen och hennes dotter kommo hem funno de hvarken gångare eller silfver-jungfru; men ärterna voro kokade, gården var strödd, och den lilla Ask-ungen satt nederst i spisel-grufvan, alldeles som de voro vana att finna henne.

Drottningen och hennes dotter voro nu mycket illa tillfreds med sin kyrko-resa, och kunde litet hvar märka både på deras tal och svar, att inte allt hade gått efter önskan. Det var så rätt ingenting dem till lags, utan allt skulle de häckla och klaga på. Likväl talade de mest om en främmande prinsessa som varit i kyrkan, och som kom och for ingen visste hvart; och allt gick deras tal derpå ut, att nästa söndag skulle drottningens dotter vara ännu mycket grannare än hon. Men hela tiden var der visst ingen som tänkte på den lilla Ask-ungen, utom för att banna och snäsa henne, så att den veckan blef hon ännu mycket värre hållen än någonsin tillföre.

Allt som nu dagarne skredo, kan man tro der vändes och lagades i kungs-gården, bara för att drottningens dotter skulle få det riktigt, riktigt grannt, och ändock var aldrig någonting så präktigt, att ju drottningen velat ha det ännu mycket yppare. Ändteligen kom söndagen. Då lät drottningen tvätta sin dotter och skura henne, tills hon vardt blank i synen som en tiggarkrycka, kammade hennes hår på det allra sirligaste, och pyntade henne både fram och bak, så man aldrig sett maken till utstyrsel. Derefter befallte hon fram sin förgyllande karm, och lagade sig att sjelf fara med till kyrkan. Sammaledes ock det andra folket på kungs-gården; ty alla ville de se den främmande prinsen. Men den som inte fick följa med, det var Ask-ungen. Hon skulle bli hemma, stackars liten, och städa, och laga mat, och hacka granris, och strö gården, och mycket

annat, såsom det alltid var hennes göra om söndagen.

Som nu allt var i ordning, karmen förspänd, helgdagsskruden synad i hvar fäll, och drottningen redo att gifva sig åstad, tyckte drottning-dottern, att hon väl ändock kunde unna sin syster den stora lyckan, att få se henne i all sin glans och herrlighet. Hon vandrade derföre med stolta steg och många förnäma later ända bort till spisel-grufvan; der stannade hon, vred sig och vände sig åt alla sidor, att Ask-ungen måtte riktigt få skåda henne, och sade slutligen: »nå, hvad tyckes dig väl? Är jag inte grannt klädd? Ser du, så grann jag är? Det är annat, det, än dina trasor.» Ja, den lilla svarade att så var, och frågade med stor ödmjukhet, om icke äfven hon någon gång skulle få komma till kyrkan och se den unge prinsen. Men nu blef der en annan låt, och drottning-dottern utbrast i vredes-mode: »ja så, har man nån'sin hört? Ask-ungen vill också till kyrkan att se den främmande prinsen! Nej, sitt der du sitter, din tiggare-unge, och gräf i askan! Det kan höfvas dig bättre.» Dermed gick hon sin väg, och den lilla grät bitterligen öfver hennes hårda tal. Men styf-modern unnade henne icke en gång få gråta i fred, utan tog en skäppa gryn, kastade ut dem midt på gården, och sade: »jag skall minsann ge dig annat göra än att sitta och gråta. Plocka nu upp hvart endaste gryn, och rensa dem, och koka dem till middag; och Gud tröste dig, om det inte är gjordt tills jag kommer hem!» Så bestäldt, foro drottningen och hennes dotter i fullan ståt till kyrkan, för att möta prinsen; men Ask-ungen skulle sitta hemma på gården och plocka gryn, såsom hennes elaka styf-moder befallt. Det blef hennes göra.

När det nu led fram på dagen, att kyrko-folket hade farit, skulle den lilla börja sina söndags-sysslor. Hon fattade så först ett ämbar, för att springa till källan efter vatten. Vid hon nu lopp öfver ängen, kunde hon icke låta bli att tänka både hit och dit; på sin moder som var död, huru huld och god hon alltid hade varit, och på sin elaka styf-mor, och på kyrkan, och på den unge prinsen som hon aldrig mer skulle få

se, och allt som hon tänkte blef hon så sorgfull till mods, att hon satte sig på en sten, lutade hand emot kind, och grät bitterligen. När hon så böjde sig ned för att hemta vatten, rann åter en klar tår och föll i källan. Straxt kom den stora gäddan upp i vatten-brynet, och sporde som förut: »skön jungfru, hvarför sitter du här och gråter så?» 'Jo,' svarade Ask-ungen, 'jag må väl gråta och inte vara glad. Min styf-moder och min styf-syster ha farit till kyrkan för att se den unge prinsen, men jag ensam skall sitta på gården och plocka gryn, och när drottningen kommer hem, får jag ändock inte annat än bannor och hårda ord.' »Åh,» sade gäddan, »det var en elak styf-mor du har. Men om du vill göra som jag säger, skall du få komma till kyrkan, du som de andra, och jag vill uträtta dina sysslor liksom förra söndagen.» Ja, Ask-ungen tackade för gäddans goda vilja, och lofvade hon skulle visst icke vara olydig i någonting. Gäddan fortfor: »när du nu går stigen fram under björkarne, kommer du till den ihåliga eken som står på berget. I eken finner du en klädning, som du skall taga på dig. Sedan skall du sadla gångaren som står bredvid, och rida till kyrkan, och sätta dig i bänken emellan din styf-moder och din styf-syster. Men du får icke tala dem till, ty då känna de igen dig; inte heller får du dröja tills tidegården är lyktad, utan skynda dig ut och rid tillbaka till eken, och kläd dig i dina gamla kläder, så din styf-moder icke märker något när hon kommer igen.»

Ask-ungen blef vid allt detta så för-innerligen glad, ty det lekte henne i hugen att hon skulle få se den unge prinsen än en gång. Hon aftorkade derföre sina tårar, tackade gäddan på det allra bästa, och lopp stigen under björkarne tills hon kom öfverst på berget. Vid hon nu tittade in i eken, fick hon se hvar der hängde en skrud af skäraste gull; jemte skruden hang en guld-sadel med guld-betsel och gyllene mile, och allt var så öfvermåttan präktigt, att det glimmade som en eld när man såg derpå. Tätt utanföre stod åter den snö-hvita gångaren, och fnyste och gnäggade och var så glad, och slog marken med hofvarne, så det rungade i hela berget. Nu kan det hvar man

tänka huru den lilla blef till mods; hon visste på en lång stund inte om hon var vaken, eller om allt ihop endast var en dröm. Likväl glömde hon icke bort hvad gäddan sagt henne, utan gick in i eken, afklädde sina gamla trasor, tog på sig den präktiga guld-skruden, kammade sitt gula hår, och var så innan kort förvandlad, ifrån en stackars trasig Ask-unge, till den fagraste stolts jungfru som någonsin bar en krona af gull. Derefter sadlade hon sin gångare och red till kyrkan, och syntes det när hon kom, alldeles som när ett moln drager fram på himmelen med en liten stjerna uppå. Vid hon nu vandrade gången fram, och satte sig emellan drottningen och hennes dotter, for der ett sådant sken bort efter tiljorna och öfver hela kyrkan, att allt folket vände sig i bänkarne och tittade bara efter den främmande guld-jungfrun; men prinsen fick en sådan älskog i sitt hjerta, så han aldrig kunde taga sina ögon ifrån henne. Der var så rätt ingen som lyddes på presten, om inte den elaka styf-modern och hennes dotter; kan tro de skulle på något sätt dölja sin förargelse, ehuru de gerna sett om den fagra prinsessan varit hundrade mil borta. Men de fingo inte länge besinna sig; ty rätt som det var steg Ask-ungen plötsligt upp, och skyndade ut ur kyrkan, långt förrän messan var läsen till lykta. Nu skall man tro der blef en uppståndelse! Den unge prinsen lopp straxt efter, ty han ville framför allt utforska hvem hon var; sammaledes ock det andra folket, alla strömmade till kyrko-dörren, och ingen brydde sig mera om hvarken prest eller tidegård. Likväl fingo de ingenting för sitt omak; ty när den lilla kom ut, steg hon genast uppå sin häst, och sade:»ljusst för mig!mörkt efter mig!»

och försvann som en blixtnur allas åsyn. Me'ns nu prinsen och allt folket stå der och gapa, och undra hvart i all verlden hon bara tog vägen, skyndade hon tillbaka till eken, klädde sig i sina gamla kläder, och lopp till kungs-gården, så att när drottningen och hennes dotter kommo hem, funno de grynen kokta och gården strödd, men hvarken gångare eller guld-jungfru, utan allenast Ask-ungen i sin spisel-vrå, alldeles

som de voro vana att se henne.

Drottningen och hennes dotter voro nu än mycket sämre tillfreds med sin kyrko-resa än förra söndagen, och kunde något hvar märka både på deras tal och svar, att inte allt hade gått efter förväntan. Det var så rätt ingenting dem i lag hvarken hemma eller borta, utan allt skulle de klandra och allt skulle de klaga på. Likväl talade de allra mest om en främmande prinsessa, som varit så öfvermåttan präktigt klädd, och jemnt gick deras tal derpå ut, huru drottning-dottern skulle bli ännu grannare än hon. Men hela tiden var der visst ingen som tänkte på den lilla Ask-ungen, om inte för att snäsa och banna henne, såsom hon alltid var den som fick umgälla sin styf-moders och sin styf-systers elakhet.

Som nu dagarne skredo, kan man tro der sömmades och der vändes i kungs-gården både arla och serla, bara för att drottning-dottern skulle få det riktigt öfver sig grannt; och huru präktigt allting gjordes, blef det ändock alldrig så rart att ju drottningen velat ha det än bättre. Omsider kom söndagen. Då lät drottningen åter tvätta sin dotter och skura henne, tills hon blänkte som en sol, krusade hennes hår på det allra sirligaste, och pyntade henne på allt vis både fram och bak, så man aldrig har sett maken till utstyrsel. Derefter befälte hon fram sin förgyllande karm, och lagade sig att sjelf fara med till kyrkan. Sammaledes ock hennes folk; ty om inte alla kunde få den främmande prinsen, ville dock alla se honom. Men den som inte fick följa med, det var Ask-ungen. Hon skulle bli hemma och städa, och hacka granris, och strö gården, och mycket annat, såsom det nu en gång för alla var hennes söndags-sysslor.

När nu allt var i ordning, karmen förspänd, helgdagsskruden synad i hvar fall, och drottningen redo att gifva sig åstad, tyckte drottning-dottern, att hon väl ändock kunde unna sin styf-syster den lyckan, att få skåda henne i all sin glans och herrlighet. Hon vandrade fördenskull med stora steg och många stolta låter ända bort till spisel-grufvan; der stadnade hon,

vred sig och vände sig åt alla sidor, och sade slutligen: »nå, Ask-unge, hvad tycker du väl! Är jag inte grannt klädd? Ser du, så grann jag är? Det är annat, det, än dina trasor.» Ja, den lilla svarade att så var, och sporde med tårar i ögonen, om icke äfven hon för en enda gång skulle få komma i kyrkan och se den unge prinsen. Men nu blef der straxt annat ljud, och drottning-dottern utbrast med stor vrede: »ja så, har man hört på maken? Ask-ungen vill också följa med! Kantro du tänker få den unge prinsen! Nej, sitt der du sitter, din tiggare-unge! Det kan höfvas dig bättre.» Dermed vandrade hon sina färde, och den lilla kröp undan, allra längst in i spisel-grufvan, för att dölja sina tårar. Men hon fick inte en gång gråta i fred; ty straxt var den elaka styf-modern tillreds, tog en skäppa mjöl, slog ut den midt på gården, och sade: »jag skall minsann ge dig annat göra än sitta och gråta. Plocka nu upp mjölet, hvart endaste korn, och rensa det, och laga till middag; och Gud tröste dig, om inte allt är gjordt tills jag kommer hem.» Så bestäldt, foro drottningen och hennes dotter i fullan ståt till kyrkan, för att möta prinsen; men den lilla skulle sitta på gården och plocka mjöl, såsom den elaka styf-modern befallt henne.

När det nu led fram på dagen, att kyrko-folket hade farit och den lilla skulle börja sina sysslor, fattade hon först ett ämbar, för att springa till källan efter vatten. Vid hon så åter lopp öfver den gröna ängen, begynte hennes tankar fara både hit och dit; hon tänkte uppå sin moder som var död, och som alltid varit så huld och god emot henne, och på sin onda styf-moder, och på kyrkan dit hon aldrig fick komma, och allt började hennes tårar rinna så strida som klaraste perlor. Men allra mest gick det henne till sinnes, när hon tänkte på den unge prinsen som hon aldrig mer i verlden skulle få råka, och då blef hon så bedröfvad, att hon satte sig på en sten, lutade hand under kind, och visste sig ingen tröst. Som hon nu lutade för att hemta vatten, hände sig att en klar tår rann utför hennes kind och tillrade ned i källan. Rätt i detsamma kom den stora gäddan åter fram, stack upp sitt gröna hufvud i vattu-

brynet, och frågade hvarföre hon grät så bitterligen. »Jo,» sade Ask-ungen, »jag må väl gråta och inte vara glad. Min styf-moder och min styf-syster ha farit till kyrkan för att möta den unge prinsen; men jag skall sitta på gården och plocka upp mjöl, och när drottningen kommer hem, får jag ändock inte annat än bannor och hårda ord.» 'Åh,' sade gäddan, 'stackars liten! Det var en dålig mor du har. Men om du vill göra som jag säger dig, skall du få komma till kyrkan, du som de andra, och jag skall uträtta dina sysslor såsom förra söndagen.' Ja, Askungen tackade så godt hon någonsin förstod, och lofvade hon skulle visst vara lydlig i allting. Gäddan fortfor: 'när du nu går stigen fram under björkarne och kommer till den ihåliga eken, så finner du en klädning; den skall du taga på dig. Sedan skall du sadla gångaren som står bredvid, och rida till kyrkan, och sätta dig i bänken emellan din styf-moder och din styf-syster. Men du får inte tala dem till, ty då känna de igen dig; icke heller får du stadna qvar till dess messan är lyktad, utan skynda dig ut och rid tillbaka till eken, och kläd på dig dina gamla kläder, att inte din styf-moder märker något när hon kommer hem igen.'

Ask-ungen blef vid allt detta så hjerteligen glad, ty hennes håg lekte till den unge prinsen, ehuru hon visst aldrig hade tänkt att få se honom mera. Hon aftorkade derföre sina tårar, tackade gäddan på det allra bästa, och lopp stigen fram under björkarne tills hon kom öfverst på berget. Vid hon nu tittade in i eken, fick hon se hvar der hängde en skrud som var rundt omkring besatt med bara ädel-stenar; jemte skruden hang ett sadel-tyg, som likaledes var fattadt med perlor och demanter ifrån österland, och allt var så öfvermåttan präktigt, att det skiftade och skimrade som den klaraste regnbåge. Tätt utanföre stod åter den snö-hvita gångaren, och fnyste och gnäggade och var så glad, och slog marken med hofvarne, så det gaf genljud i hela berget. Nu kan det hvar man väl tänka huru den lilla blef till mods; hon visste på en lång stund inte om det var sanning, eller om allt ihop bara var en fager dröm. Likväl glömde hon icke bort hvad gäddan sagt henne, utan gick in i

eken, afklädde sina gamla trasor, smyckade sig i den granna ädelstens-skruden, fäste en gull-krona i sitt gula hår, och var så inom en kort stund förvandlad, ifrån en stackars trasig Ask-unge, till den vänaste prinsessa som någonsin kunde finnas i verlden. Derefter sadlade hon sin gångare, satte sig upp och red till kyrkan, och syntes det när hon kom, alldeles som när sol rinner upp på himmelen öfver en hvit sky. Vid hon nu vandrade gången fram och satte sig emellan drottningen och hennes dotter, for der ett sådant sken öfver hela kyrkan, att det lyste i hvar endaste vrå, och allt folket vände sig i bänkarne och tittade bara efter den främmande ädelstems-jungfrun; men den unge prinsen fick ett sådant sår i sitt hjerta, att han tyckte sig aldrig kunna lefva utan henne. Det var så rätt ingen som lyddes på presten, om inte den elaka styf-modern och hennes dotter; kan tro de skulle på något sätt dölja sin harm, ehuru de gerna önskat prinsessan tusen mil borta. Men de fingo inte länge besinna sig, ty rätt som det var steg Ask-ungen plötsligt upp ur bänken, och hastade ut, redan långt förrän messan[418] var läsen till lykta. Nu kan man tänka att der blef en uppståndelse! Den unge prinsen lopp straxt efter; ty han hade satt sig i sinnet att han ville veta hvem hon var, huru det ock månne aflöpa. Sammaledes ock det andra kyrko-folket; alla sprungo de upp ur sina bänkar, och sjelfve presten med, så att han i brådskan glömde både bok och breviarium. Som den lilla nu skulle ut igenom kyrko-dörren, hade prinsen låtit tjära tröskeln, att hon tappade sin ena guld-sko, och sjelf var han så i hack och häl efter henne, att hon ej tordes vända om för att hemta den. Hon hade så ingen annan råd än att skynda till sin häst, och säga som tillförene:»ljusst för mig!mörkt efter mig!»

och försvann så i blinken ur allas åsyn. Derefter red hon hasteligen till den stora eken uppå berget. Men vid hon nu såg sig omkring, varnade hon mycket folk, som lopp åt alla sidor för att leta efter henne, och märkte tillika att hennes styf-moder och styf-syster redan kommo farande ifrån kyrkan. Då blef hon så rädd, så rädd, och gaf sig hvarken tid alt ömsa

kläder eller annat, utan kastade sin gamla vadmals-kappa öfver den präktiga ädelstens-drägten, och sprang sedan till kungsgården det fortaste hon kunde. Der satte hon sig nederst i spisel-grufvan, och låtsade leka med askan, såsom hennes sed var. Drottningen och hennes dotter kunde så icke märka någonting, utan när de kommo hem funno de gården strödd, vällingen kokad och den lilla sittande på sin gamla plats, alldeles som de voro vana att se henne.

Sagan vänder nu tillbaka till den unge prinsen. När han såg att ädelstens-jungfrun flytt sin kos, blef han mycket bedröfvad; ty det låg honom i hugen, att han ville ega henne eller ingen i verlden. Han begynte derföre lägga råd, huru han skulle återfinna henne. Till den ändan tog han den lilla gullskon, som hon tappat vid kyrko-dörren, och lät lysa på öfver hela riket, att hvilken som passade skon, henne och ingen annan ville han fästa till sin gemål. Nu, må tro, blef der en uppståndelse så det var värddt någonting; och hvar endaste jungfru, så många der någonsin fanns, skulle de åstad och fresta sin lycka med den lilla skon. Men der var ingen som skon passade, och inte mycken under var det, ty den var så innerligen liten och nätt, att väl aldrig i verlden gafs en jungfru som trådde en fagrare liten sko. Det begynte nu se mörkt ut för prinsen, om han skulle återfinna ädelstens-jungfrun eller icke. Likväl förlorade han inte modet, utan skickade sina svenner åt alla håll för att söka och leta, och drog sjelf omkring bygden till att passa skon, både i östan och vestan.

Huru han nu färdades, kom han, såsom man det kan vänta, omsider äfven till kungsgården. Då lät drottningen straxt stänga in den lilla styf-dottern i ugnen, ty hon fruktade att någon skulle få se hennes stora skönhet; men sjelf ledde hon fram sin egen dotter till att passa gullskon. Men det var lika när; foten var för stor och blef för stor, huru man ock måtte krysta och klämma den. Drottningen var likväl inte rådlös, hon, utan högg af sin dotters långa hälar och klippte

bort hennes stora tår, och förde henne så ånyo fram att försöka sin lycka. Som drottning-dottern nu åter ville passa gull-skön, satt der en liten fogel i trädet och sjöng:»Huggen häl och klippen tå! I ugnen är den som gull-skön går på.»

'Hvad var det?' Frågade prinsen, förundrad. »Åh,» svarade drottningen, »det var alls ingenting; det var bara eljest foglalåt.» Prinsen brydde sig så icke vidare derom, utan drottning-dottern skulle försöka skön. Men fogeln upphörde icke, utan sjöng om igen:»Huggen häl och klippen tå! I ugnen är den som gull-skön går på.»

'Hvad var det fogeln sjöng?' Sporde prinsen ånyo, och lyssnade. »Åh,» svarade drottningen, »inte är det värdt att lydas till sådant; det var ändock bara fogel-qvitter. – Bort med dig, din stygga fogel!» Men det half inte, ty knappast ville drottningens dotter åter passa gull-skön, så satt fogeln i trädet och sjöng tredje resan:»Huggen häl och klippen tå! I ugnen är den som gull-skön går på.»

Nu kunde prinsen väl märka att der var något svek under. Han skickade så sina små-svenner till att ransaka i ugnen, och rätt som det var, kommo de tillbaka med den lilla styf-dottern som legat gömd derinne. Då skall man tro drottningen och hennes dotter inte blefvo goda! De både bleknade och rodnade af vrede, och sporde huru någon bara ville bry sig om en sådan liten trasig tiggare-flicka. Men prinsen aktade inte om deras tal, utan lät bära fram gull-skön, och se, då var det som den varit vuxen till Ask-ungens lilla snö-hvita fot. Som de nu voro i färd härmed, blef prinsen varse huru en gyllene flik tittade fram mellan hälen på den lillas kläder. Då sprang han hastigt till, och ryckte af den gamla grå vadmals-kappan. Men i detsamma flög det som en blixtnad runt omkring, och se, i stället för den trasiga Ask-ungen stod der en vän konungadotter, just henne som prinsen hade sett i kyrkan, och ädelstens-skruden glimmade som klaran sol, och alla som sågo det, kunde icke nog förundra sig öfver prinsessans stora fägring.

Vid allt detta blef konunga-sonen så hjert-innerligen glad, att han både skrattade och log i glädje; men drottningen och hennes dotter de logo inte. Han tog så den lilla i famn och satte henne på sitt knä, och fäste henne med röda gullringar. Derefter förde han henne med stor ära hem till sitt eget rike, och gjorde henne till sin drottning. Men jag var med på brölloppet. Der trådde konunga-sonen dansen med sin fagra unga brud, och jag dansade, och alla gästerna dansade med, utom drottningens dotter. Hon kunde inte dansa; ty hennes moder hade klippt tårna af henne. Så var sagan all.